

6

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Αν. Θράκη

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Φ. IV, 3/1970

A.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 / Δεκέμβριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομποπόλις)... Καθηβός...
(παλαιότερον ὄνομα: Οικονομία...), Ἐπαρχίας Ἀρκαδίας...
Νομοῦ Ἑβρου.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
Χρ. ἡ. ὁ. 3. Γερμανίας... ἐπάγγελμα Ἱεροδιδάκτωρ...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Καθηβός... Φερρών... Ἑβρου...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 3 ἔτη.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἀδωνάσιος Γουμένιδης...

ἡλικία... 66... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπὸ βιβλίου... Διηγήσεως...
τόπος καταγωγῆς Κουρουτζαίοι Ἀνάτο...
λίας... Θράκης.....

β) Χρ. ἡ. ὁ. 3. Κωνσταντίνου... ἔτη 66... Διηγήσεως...
ἐκ Κουρουτζαίοι Ἀνάτο... Θράκης...
Α' Α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Δέν. μωρί, φακ. ὑπόγειο, καὶ χωριό
Ἰδρίδη... 1922... Προμηθεύς... Νικόλαος... Βούρλαροι
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα;
2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Ἦ. περιουσία... καὶ ὡς ἐπὶ... διανεμεται...
εἰς 24 ἀνδράς... μετὰ τὸν θάνατόν... αὐτοῦ.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Καὶ εἰς ἀμφοτέρας...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... Ναί.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν εὐφρανοῦνται... πρὸς αὐτὰ... μὴ γὰρ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπὶ ἐργάζαντο δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... Εὐτόλμ. πρὸς χωρίον.

β) Ἐπὶ ἐργάζαντο ἐποχικῶς ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καυσίν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

Με. ζωϊκὴν κ. μὲ φ. κ. βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;....

Τὸ ἔτος 1950

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἔτος 1923, αἱ δὲ γεωργικαὶ μηχαναὶ τὸ ἔτος 1960.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Τὸ μονόφτερον σιδηροῦν ἄροτρον (παλαιόν) ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τὰς καλὰς.

Τὰ ἐξορμηθέντα εἰς τοὺς γεωργικοὺς ὁ «Ἐξορμηθὼς Προβλήτης».

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχούς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Κόρη 4. γυνί 7. 10. γυνικαὺ φο
2. Χαλινὰ 5. 8.
3. Κουντάρια 9. Σταθάρια

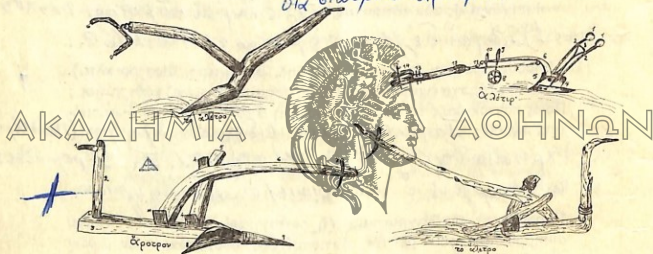
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Ἀπὸ τοῦ 1960
3) Μηχανὴ θερισμοῦ Ἀπὸ τοῦ 1965

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δ.κ.ν. ἔχρησιμοποιεῖται

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Ἡρώ. το. ἔτος. 1962

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄρότρον Ὁ. καὶ δ. γυν. καὶ μαθητεύει. Ἡ. το. διὰ καὶ

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ υπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *εἶναι ὑποβοηθούμενον διὰ' ἑλαφροῦ ἄροτρον.*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι ἦτο... μιᾶς μορφῆς δι' ὅλην τὴν εἰδη-
 (ὡν χωραφίων... εἶναι... δι' ὅλην ἀροτρίασιν... με-
 τὰ ἀροτρίασιν... εἰς τὴν γῆν...)

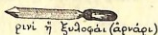
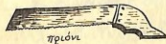
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... εἶναι ἐνδύγραμμοι.

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ αἰδήρου;... εἶναι ξύλινη

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

1) Σκεπάρνι 2) Σκεπάρνι 3) Πριόνι
 4) Ξυλοφαῖ 5) Ἀρίδα

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. βόες. μαί. του. βαλ. η.

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; Δύο. ζῶα. (ζεῦγ. α.)

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ναί. α. ἡ. το. μαί. εἶ. ναί.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

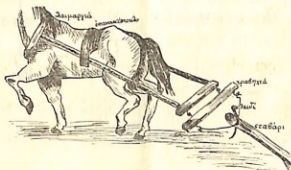
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Λοῦριά

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Ὁνδ. εἰσελ. εἰς τὴν α.

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

ἀγροῦ (ἐκτὸς κτλ.).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Συνηθέστατος ὁ τρόπος μ.ε. τοῦ ξύλινου ἄροτρον. ὁρῶμεν ἐν ἀκτικῇ. ὁ γεωργὸς ἀφικνῶνται καὶ δύο ἄλλοι εἰς τὸν ξύλινον ἐκαστὸν καὶ ἄροτρον καὶ τὰ ξύλα.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. ὁ δυνάστης ἀκριβῶς καὶ εἰς τὸ ξύλινον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Κατευθύνει μ.ε. σχοινί, τοῦ ὁποίου εἰς τὰ κέρατα εἰς τὰ κέρατα καὶ τὸν ξύλινον καὶ μ.ε. καὶ τὸν ξύλινον μίας ῥάβδου, τὴν ἑξῆς ἑξάρτι

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα, αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Τοὶ χωράφια δὲν εὐρίσκοντο εἰς
χρῆσιν ἀπολείπειν, ὡρμύνατο, καὶ μὴν Μαΐου ἢ Ἰουνίου
καὶ ἐξέμετο. Ποδὸν «ξερὸ ὄργωμα». 2) Κατὰ Σεπτέμβριον
ἢ Οκτωβρίου. Σαν αὐρμένοντο, ἔνα ὄργωμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὰ διὰ τοῦ φύτευμα καὶ ἀπολείπειν ὡρμύνατο χωράφια, ὡρμύνατο
καὶ μὴν Μαΐου ἢ Ἰουνίου. Ποδὸν «ξερὸ ὄργωμα». 3) Κατὰ Σεπτέμβριον
ἢ Οκτωβρίου. Σαν αὐρμένοντο, ἔνα ὄργωμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αἰτάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐπὶ ἓν ἔτος.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Δι' ὅλα τὰ ἔτη. Δύο ὄργματα, καὶ ἓν.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Τῷ, δισάκι. ἢ

ἔλαφι. ψε. τοῦ τοῦ. ἔνε. τενε. τοῦ τοῦ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρη, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

δυσχερὲς οὐδὲν ἐγγίκοσας· ῥαλλόν τωσδε
περιμέντω· εἰς αὐτὸν γὰρ πάντες ἐλπίουσι...

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Μό.κον. ὁ.των. ρ.ν.ε.τα. το. ὀργ.μ.α. μ.ε. το. ε.ιδ.η.ροῦν. ἄ.ρ.α.ρ.ον. ἄ.ν.α.ρ.α.ρ.α. α.α'. ε.β.α.ν.ι.ρ.ον. ε.δ. χ.ω.ρ.α.φ.ι.
 3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ τοῦ δὲν ἔχουν ὄργανωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΘΗΝΑΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 1) Τσάφα, ρά. ρό. ἔργον. σιμ. ρό. 2) Μ. ρό. 1, δηλαδὴ
 ἐργον. σιμ. ρό. ρό. ἔργον. σιμ. ρό. ἔργον. σιμ. ρό.
 3) Τό. σιμ. ρό. 1, ἔργον. σιμ. ρό. ἔργον. σιμ. ρό.
 καὶ ἔργον. σιμ. ρό.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
 Καὶ ἐν. ἔργον.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους. Τό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ
 ΤΟΜΟΣ Β΄

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
 Κυρίως. ἔργον.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
 λων· ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. Αφ. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό.

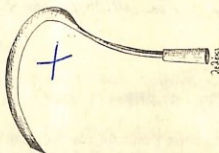
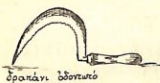
ὡς. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό. ἔργον. ρό.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερίσμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον θερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μὲ τοῦ δρεπανι,
 ναὶ εἰς τοῦ ἄλλο. χερί. ἔφερον. ἀφ' ἑαυτοῦ.
 παῖς. ἔνθινα. χερσὶν. αὐτοῦ. ἀφ' ἑαυτοῦ.
 ...παλαμάρι.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....
 ...εἰς τοῦ δρεπανιού. μόνον. ἐνθινα. ἀφ' ἑαυτοῦ.
 ...διδά. ἐνθινα. ἀφ' ἑαυτοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μὲ τοῦ κόσσης.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιού ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
 ...εἰς τοῦ κόσσης.

- 4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; δρεπανι
 ...χειρολαβή

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Οἱ γυ.φ.χοι.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμῃ) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ν.Ο.χ.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Περὶ 10 ὀν. αὐτὰ τὰ ἔδαφος, γιὰ νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ἄνθρωπος τὸν θερισμὸν.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι, οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *Οἱ γυ.φ.χοι. θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ χερόβολα καὶ ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς δίνει τὰ δράγματα.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὗρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται... γρ/α. (3) μαζί ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μαζί καὶ μετὰ γρ/α. τῶν σταχυῶν εἴσονται πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Υ. ΕΡΩΤ. Α.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Θερίζουν... αἱ... οἱ... ἄνδρες... αἱ... οἱ... γυναῖκες...
Δὲν ἤρχοντο... ἀλλὰ... ἄλλοι... μέρες... θερίσκει...

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Καὶ... οἱ... ἄνδρες... αἱ... οἱ... γυναῖκες... ἔφερον... εἰς
τὴν ἀριστερὰν... χερὶ... ἢ... ἡμερομίσθιο... Πλαχμαδρία...

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ὁ θερισμός ἐκτελεστέον νὰ ἀρχίσῃ τῇ Δευτέρᾳ, τῇ Τετάρτῃ ἢ Παρασκευῇ. Ἡ ἡμερομηνία ἐνέλεος ἐξηρτάτο ἀπὸ τὴν ἀρίμαν, τῶν σταχυῶν.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν, ἀλλήν. ὁμοῦ δὲν καὶ ἐνδυμνοῦσαν οἱ κατ' οἴκον.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Κατὰ τὴν περιγραφήν, ἡμετέραν γὰρ τὴν ἀπὸ τὸν θερισμὸν, ἐκτελεστέον τὴν ἀπὸ τὸν θερισμὸν καὶ τὸν σταχυῶν.

Ποιοῦσαν, γὰρ νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ πρὸς τὴν ἐξέλεον, θετοῦσαν ψυχὰς καὶ δρεμνῆς τὰς καὶ αὐτὸν ἀπὸ δρεμνῆς ἐκτελεστέον ὅπως ἀκριβῶς ὅταν ἐκτελεσθῇ, τότε αὐτὸς καὶ τὸ χρόνον δὲ τὴν θερισμὸν. Ἐν τῷ ὅθιμον ἐκτελεστέον ἀκριβῶς, καὶ τὸν χρόνον δὲ ἀκριβῶς γὰρ ἄλλο ἐκτελεστέον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

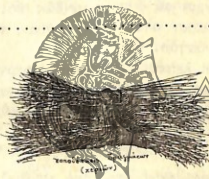
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἐν τῇ ἀμέσῃ μετὰ τὸν θερισμὸν, δηλ. αὐτὸς ἐκτελεστέον. καὶ δεμάτιασμα ἐκτελεστέον. καὶ τὸν χρόνον δὲ ἀκριβῶς.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα. καὶ ἔμαθον. ὁ ἀνδρὴς, ἐκείνους
 ἄμα φέρει. περὶ μὲν βελονῶν. α. κ. γ. ἀποδοιδαν. ἐξ
 αὐτῶν ἀνδρῶν. οἱ μὲν αὖτε. οὐδὲν. ἐργαζομένων. ἐχρη-
 σιμοποιεῖται. καὶ διάημα. ἐξήματα. μετὰ σχοινία...
 φτιαγμένα. ἀπὸ. αὐτῶν. ἰδίων. αὐτῶν. ἀπὸ. χυσο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια. μετὰ τὸ δέσιμον. εἰς. ἐν. μέρος. αὐτῶν.
 ἐβελονοῦσαν. τὴν. θερισμένην. θυμωκίαν...
 ἀποδοιδαν. αὐτοῦ. 200. δεμάτια. ἀποδοιδαν.
 ἑταποδοιδαν. ἀπὸ. αὐτοῦ. ὅτι. οἱ. στάχυες. καὶ. εἰς. 20.
 ἀνδρῶν. αὐτῶν. αὐτῶν. ἐν. οἱ. ἄλλοι. ἀνδρῶν. καὶ. εἰς. ἀποδοιδαν.
 ρεῖα καὶ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἄπο ἀρχαίων.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Nov. 20...*

ΦΕΒΡ. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

Mr. Mr. Coates.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

Α) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά-χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐσυνά, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά, του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Μ.σ. βανδου. αὐτοφυή.*

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Ὁν. Μάϊον... μὲ σάν. οὐδ' ἔδαν...
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Οὐδὲν... ἐργαζομένη... ἐχρησιμο...
 ὠ.σ.ε.δ.ο.

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μ.ε.τ.ε.φ.α.ρ.ο. Εἰς. Μ.ν. αὐ.φ.ν. Ρ.α.ν.
 ὠ.σ.ε.δ.ο., ὠ.δ.α.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. Εἰ.δ. Μ.ν.
 α.φ.ν.ν.ο. Κ.α.δ.ε. ὠ.δ.ε. Εἰ.χ.ε. Μ.α. Ρ.α.
 δ.ι.α.δ. Ρ.α.ν. α.φ.ν.ν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Εἰς ποῖον τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ΔΕΡΙΞ τοῦ ἀφ.ν.ο. Μ.α. Μ.ο.ν. ὠ.δ.α.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. Μ.α. Δ.α.ν.
 ν.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ. ν.α. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν.
 ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν.

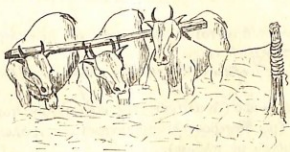
- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν.

ἀφ.ν.ν. Μ.α. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν.
 ρ.α. γ.ν.δ.α.ν. Εἰ.δ. Μ.ν. αὐ.φ.ν.ν.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Εἰ.δ. Μ.ν. αὐ.φ.ν.ν. Ρ.α.ν. ὠ.δ.ῆ.φ.ε.ν.

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰουδήποτε ἄλλον.

Τὸ ἀλώνι δὲν εἶχε ἀλωνίζοντα τὰ δεξιὰ κ. α. ἐκείνου
 δεξιὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξέχουσας νὰ ἐλπίσονται ἐξ. ἀπὸ τῆς
 ἰδίας αὐτοῦ δουλείας.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *Παραπέρα εἰνέτο γιὰ τὸν*

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀγυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στύλος, ὡς οὗς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουργας, δαυκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

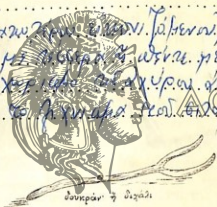
β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; Τὰ βόρωι

[illegible]

12) Ποια άλλα άλωνιστικά έργα/είδη είναι εν χρήση; (Είς τινες τόπους χρησιμοποιείται επίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

1) Το δούμαρι (ως αό. μαμα τριπλ. ελάνι. [άτηνι]), 2) Το μαμασοβό
γι. Είδος δούμαρι, ως μαμασοβό. άτνι. πρεβ. φη. δόμαρι. χι. φη.
αταμλόςιν 2. χι. πέν. διαχ. φη. αταμλόςιν. πέν. αταμλόςιν.
3) Το μαμασοβό. χι. φη. πέν. φη. αταμλόςιν. πέν. αταμλόςιν.

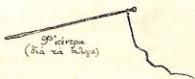

13) Κατά την διάρκεια του άλωνισμού ο γεωργός με το δισάκι ή το δικράνι, έρχομενος γύρω εις το άλώνι, ρίπτει εντός του κύκλου τον όποιον διαγράφουν τὰ ζώα ή το άλωνιστικόν μηχάνημα τούς ακό-
πους στάχτες ;.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έκντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Περὶ τῶν φωνηέντων. Ἐποικισμὸς 2-3 μέτρα, πρὸς τὰς ὑποδαρτῆς
ἐκ τῶν φωνηέντων, ἀποδιδόμενος ἐκ τῶν δυνάμεως καὶ οὐδὲν ἄλλο...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Δὲν. ὑπάρχει. ἐπὶ τῇ ἀν. ἀφ' ἑαυτῆς.*
Ἦν. ἡμέρα. μί. ἀπλῶμα. γινώσκ.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
Λαμνι.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἴδιαν τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστῆς καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τοῦ ἀλωνισμοῦ.

*Ὁ μάδε, μ. τὰ πόδια τῶν βοδία καὶ...
 μωρραῖα... ἐργασίαν.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

μωχ.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στεφάνου

ξύλο καμεινιστὸ διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἔργου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

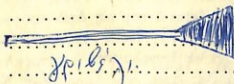
1. *Οχι.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

1961 ο Γεωργίου Συναγερμός
αὐτὸν χωρὶς ἐπικριτὴν καὶ Πάρις ἐκφορὰν τοῦ ἐκπαιδευτοῦ
Φακίτης

β'. Λίχνισμα

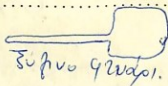
- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Μ.ε. το. Χρι.β.λ.ι.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

Ο. Γωργός. Εξήγησε... έχω... Δέν...
Εντάφια... τι... Έν...
Γωργός.

από το \mathbb{R}^n και εν συνεχεία με το \mathbb{R}^n στην \mathbb{R}^n .

ΑΘΗΝΑΝ

3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίξει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα.....

Νέστορα μὲν ἔα γὰρ Ἀφροδίτῃ σὺ δὲ δαδυνάσῃς κῆν
 δεξιᾶν καὶ ἐὸν ἵχνος, θυμὸν γὰρ ἔχεις. ὅγῃ γὰρ μὲν ἔα καὶ
 ἀδυνάτῃ σὺ ἀφ' ἧς ἴδως καὶ καὶ δεξιᾶν.

— 26 —

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

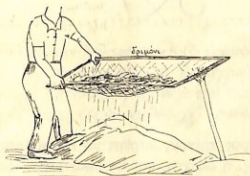
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Γίνεται με' τοῦ δριμόνι. Διὰ ποῖα κινι' ἀφαιρᾶται...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

ἰ. χαρὶ αὐτῶν. μὲν. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.
 κ. ἄλυσον, εἰς. ἄλυσον. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.
 κ. ἄλυσον. εἰς. ἄλυσον. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Σωρεύεται. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.

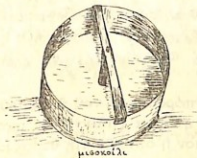
ἰ. χαρὶ αὐτῶν. μὲν. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.
 κ. ἄλυσον, εἰς. ἄλυσον. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.
 κ. ἄλυσον. εἰς. ἄλυσον. ὡς. ἔρριψεν. εἰς. ἄλυσον.

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ~

ΟΧ!

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησης τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰσπραξίν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
 γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡ ρ. χ. ε. τ. ο. ε. π. ἀρ. ν. ν.*
ο. δ. ε. π. α. ε. γ. ο. ν. α. ι. ε. ἰ. σ. ο. ρ. α. ι. κ. τ. α. δ. ε. μ. ο. σ. α. μ. ε. τ. ρ. ο. δ. ε. τ. ο. β. ι. γ. α. ρ. ι. μ. ε.
τ. α. β. ι. ν. ι. μ. ι. , θ. α. ν. ο. ρ. σ. ὀ. ν. ο. ν. μ. ε. τ. ο. μ. α. κ. ω. ἰ. γ. ρ. α. ν. ε. ἰ. ο. ν. ι. , ὁ. ρ. ἰ. ε. ν. ο. ν.
μ. ι. β. ο. υ. ο. ι. γ. ι.

μυσοκοίλι

κουτίλοι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
 β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
 γ) τὸ χυφτιάτικο,
 δ) τὸ ἐλαυνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) *Ο. ρ. ε. ν. ε. α. ε. ε.*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *Ἐν τ. ο. ν. α. β. α. ι. μ. ι. α. ρ. μ. ε. τ. ο. μ. α. κ. ω. ἰ. γ. ρ. α. ν. ε. ἰ. ο. ν. ι. ,*

μ. ο. ι. ν. ὧ. ς. . μ. ε. τ. ρ. α. ι.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

.....

5) Πώς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; *Αἰ. 25*

10/10/10

ΔΕΚΑΔΗΜΕΡΟΝ ΔΕΙΞΕΤΕ ΤΗ ΠΛΑΚΗΤΗ ΑΥΤΗ, ΠΟΙΩΝ ΤΟ ΟΥΧΙΝΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΙΝΑΙ
ΠΡΟΣ ΠΟΙΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΟΣΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

↳ b.p. & s.v. are 1st Maxima

Τῆς ἐσθραίναντες... ἐν τῇ... ἡ...
τῶν χωρῶν... ἐν τῇ... ἡ...

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Πρωτομαχία... φωτιά.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

Οἱ νέοι... οἱ ἡλικιωμένοι... οἱ ἄλλοι.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ; Τὰ φέρνουν...
μαδίναν... ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ... τοῦ...

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ ἔβλεπον... εἰς... εἰς... οὐρανόν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτασμοί, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πηδῶσαν... εἰς... οὐρανόν... ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ...
χάρματα... ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ... ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ...
τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

~~Handwritten text~~ Pangos. Kou. Ma'n.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰουδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

noxi

- 5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

καρίκεν

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Εν Καρπώ τη 30-10-70

Πρὸς

Τὸ Κέντρον Ἑθνικῆς καὶ Ἑλληνικῆς Παιδείας
Ἀναπροσδοκῶν 14
Ἀθῖνας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν καὶ ἀνταποκρίσασθαι ὑμῖν,
διδόντες συμπληρωματικὰς καὶ ἀποστολὰς ὑμῖν ἑρω-
τυματοφύλακας διὰ μαθήματα ἑλληνικῆς καὶ ἀρχαίας
ὁμιλίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀθήνα, 20 Ὀκτωβρίου
1970

